

Meie: 31. oktoober 2011 1-2/1792

Lugupeetud peaminister, lugupeetud Vabariigi Valitsuse liikmed

Eesti Keskkonnaühenduste Kojale (EKO) teeb tõsist muret Euroopa Liidu Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformipakett ja ÜPP kavandatud rahastamine finantsperspektiivi raames.

Mööname, et reformipaketis on ka positiivset, näiteks ÜPP 1. samba raames kohustusliku keskkonnakomponendi sisseadmimine või 1. samba põhimakse raames makstavatele toetustele lae seadmine. Siiski tekitab reformi- ja eelarvepakett kokkuvõttes märkimisväärset pettumust ning me oleme seisukohal, et käesoleval kujul ei peaks Eesti seda toetama.

ÜPP on jätkuvalt EL suurim poliitika, ulatudes ligikaudu 40% Ühenduse eelarvest. See on mingil määral mõisteta, sest toidujulgeolek on oluline küsimus ja poliitika mõjutab märkimisväärset osa EL pindalast. Kuid just selle poliitika suur osakaal eelarvest nõuab, et selle kujundamisel arvestataks kõigi EL maksumaksjate huvidega ega käsitletaks seda pelgalt mõnda protsenti elanikkonnast puudutava harukondliku poliitikana. On lubamatu, et ÜPP reformi juures oleksid määravad mõne mõjuka liikmesriigi põllumajandussektori huvid.

Juhime siinkohal tähelepanu ka valitusliidu programmile, milles on selge sidusus EKO soovitud eesmärkidega. Programmis on teatavasti sätestatud järgnev: „toetame Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) muutmist üha rohkem maaelu kui terviku (maaelu arengukava alusel eraldatavateks) toetusteks. Selleks tuleb ÜPP lahti siduda mineviku tootmismahjust ning maksta otsetoetusi järjest rohkem avaliku huvi alusel, nagu omamaise toidu kättesaadavus, piisav sissetulek tootmise kestlikuks käiguhoidmiseks, põllumajandusmaastike hooldus, bioloogiline mitmekesisus, maapiirkondade elujõulisus.“

Praegusel hetkel on selgelt tasakaalust väljas ÜPP kahe samba suurus: 1. samm ületab 2. sammast ligikaudu kolmekordselt. 1. samba maksetest on omakorda 70% kavandatud „baastoetuseks“, mille eesmärk on kõige ebaselgem ja kõige vähem avaliku huviga seotud makse võrreldes ÜPP eelarve teiste osadega. On arusaamatu, kuidas saab eriti säästuaajal võtta vastu eelarvet, millest suurim osa läheb kõige ebaselgema eesmärgiga meetmele. Seejuures tuleb rõhutada, et keskkonnakaitseliselt on 1. samba baasmakse kõrge osakaal ilmselt kahjulik, soodustades põllumajanduskemikaalide liigkasutust.

ÜPP 1. samba baasmakse on kavandatud jätkama senist toetustasemetete ebavõrdsust EL põllumeeste vahel: need jäävad endiselt kordades erinema näiteks Eesti ja Belgia tootjate jaoks. Sisuliselt kavandatakse jätkata mineviku tootmismahjust tulenevate toetuste tasemetega, sest aluseks võetakse tänased rahvuslikud ümbrikud, mis on tuletatud omaaegsetest tootmisega seotud toetuste mahjust. See omakorda soodustab jätkuvat keskkonnasaastamist enam toetusi saavates piirkondades ja põllumajandustootmise lakkamist teisel. Seejuures on oht, et tootmine lõpeb just seal, kus see on regionaalpoliitiliselt ja looduskaitsealises vajalik.

Teiselt poolt tähendab selline eelarve, kus 2. samba on alarahastatud, tugevat survet 2013. aasta järgse perioodi Maaelu Arengukava eelarvele. Nii on oht, et põllumajanduses hädavalikud investeeringud, külade arendamine ja põllumajanduse keskkonnameetmed jäävad piisavalt rahastamata. Seetõttu seab 2. samba alarahastamine ohtu põllumajandusmaastike hoolduse, bioloogilise mitmekesisuse ja maapiirkondade elujõu.

Seetõttu peab EKO vältimatult vajalikuks 1. samba eelarve otsustavat kärbet ja 2. samba eelarve tugevdamist. Proportsioon kogu EL ulatuses võiks olla vähemalt 50:50, nagu on praegu Eestis. ÜPP esimese samba kärbe peaks toimuma täielikult baasmakse arvelt, mis peaks olema kõigis liikmesriikides võrdne tänase miinimumtaseme lähedal.

EKO liikmete nimel,

Silvia Lotman
EKO koordinaator

EKO on avalikes huvides keskkonna heaks tegutsev koostöövõrgustik, mis ühendab üheksat keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Säästva Eesti Instituut, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering.